



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 91(439Bp)09

Hely

Idő "1943"

Személy

Szerző: (h.j.)

Cím: 79 kilométer és 2 méter, 2298 utca,
1.162.940 lakó - ex Budapest

Forrás: 8 órai újság

Bn.
(Hely)

1943 I. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(C)

**79 kilométer és 2 méter
2298 utca
1,162.940 lakó**

ez Budapest

Érdekes számadatok a főváros életéről

Vagyunk egynehányan, akik mindig tiszteletteljes csodálattal tekintünk fel a számokra. Számunkra csemegét jelent minden legújabb kiadású statisztikai évkönyv. Valósággal elmerülünk a számtengerben, — mint a tudósok a magas filozófia körmondataiban, a csillagászok a végtelennek látszó űrben s az élet fonákságait kereső humoristák a viccek özönében. Próbáljuk meg, vessük össze fentebb említett módszereket, vizsgálódjunk, lapozgassunk Budapest Székesfőváros 1942. évi Statisztikai Évkönyvében, amely ez alkalommal, mint a XXX. évfolyambeli kiadás került az asztalunkra, dr. Illyefalvy Lajos jóvoltából. A vasos kötet ez alkalommal is magán viseli szerkesztőjének minden apró részletre kiterjedő szakértelmét, hozzáértését és tökéletes precizitását, — amely nélkül statisztikát össze sem lehetne állítani.

Hol lakunk?

Aki kies fővárosunk körüljárására

vállalkoznék, annak pontosan 79 kilométert és 2 métert kellene bejárnia. Ilyen nagy területet, összesen 19.444.27 hektárt nevezünk ma, — amikor Nagy-Budapest még csak terv — Budapestnek. Összesen

2.298 utca

van benne. Közöttük a Jászberényi-út a leghosszabb, pontosan: 7281 méter. Itt nagyon rosszul járna az a szerelmes fiatalember, aki a nótához ragaszkodna, miszerint „Ezt az utcát, sáros utcát százszor végigjárom...” Mert akkor éppen 728 kilométert gyalogolhatna be, meg a fennmaradó 100 métert — finisnek! ((Hat nap alatt végzne a feladattal!))

Hogy lakunk?

Hogyha szolgálatvezető őrmestert is tartanánk, akkor most így jelenené:

— A legutolsó népszámlálás adatai szerint a létszám: 1 millió 162.940 fő!

A természetes szaporulatot „hozzászaccolva”... 1881 óta 1941-ig 792.173 lélekkel vagyunk többen! Ezidőszent 79.320-szal több a nő, mint a férfilakosság száma! Ezer férfire 1146 nő jut! Nem lagnak Budapesten 102.509-en. A „bentlakók” közül 20.172 fő a pincében, 981 fő a padláson alszik, a többi a pince és a padlás között található bérleményekben! Ezek között 65.732 albérlőként szerepel.

Kik vagyunk?

Vallásfelekezeti szerint a katolikusok 61,5, az evangélikusok 5, a reformátusok 12,5, az izraeliták 19,2 s az egyebek 1,8 százalékkal szerepelnek az évkönyvben. A legtöbb katolikus a VIII. kerületben található, éppen úgy, mint református és evangélikus is, — nyilván azért, mert ez a legnépesebb kerület. Az izraeliták a VII. kerületben vannak túlsúlyban. Egymilliónál többen magyarnak vallották az anyanyelvüket, németnek közel harmincezren, a többi, ehhez képest, említésre sem méltó kisebbségű.

Kenyér és szerelem...

Az összlétszám nagy többsége kereső, a többi eltartott. 1941-ben 13.914-en kötöttek házasságot. A fáma szerint május a szerelmesek hava, a statisztika ezzel szemben arra vall, hogy augusztusban kötik a legtöbb házasságot. Hét 14 éves menyasszony vezeti a listát,

amelynek végén egy 79 éves hölgy szerepel. Ez utóbbi 72 éves vőlegényt csipett magának. A házastársak közötti korkülönbségben az az 50 esztendő vezet, amely egy 73 éves vőlegény és egy 23 éves menyasszony között van. A 21 éves menyasszonyok száma 1191, mögöttük már csak háromjegyű korosztályokat találunk fel, de csak 16—42 év között, — a többi rohamosan esőkren a kelendőség. A legidősebb házaspár

149 esztendő

a legfiatalabbé pedig csak 32. Nagy a skála...

A külföldiek közül egy-egy cseh, japán, lett, norvég és török, 9 angol, 10 lengyel, 7 olasz kötött Budapesten házasságot. A németek 104 számot, a többi 13-ast kaptak ebben a kimutatásban. A vegyesházasságoknál leginkább a katolikus vőlegények javára történt reverzális adás, az evangélikus menyasszonyok viszont kétszerannyi reverzális ígéretet kaptak, mint a vőlegények, 160:80 az arány. 1941 január 1-től november elsejéig 505 keresztény-izraelita házasságot kötöttek, — attól kezdve az 1941. évi XV. t.c. van érvényben.

Ami a szerelem mögött van

Nagybirtokos családból négy menyasszony és egy vőlegény került ki. Volt egy önálló bányász vőlegény, — de hol

vannak ezek számszerint az 1208 ipari tisztviselő mögött? A szabónők, varrónők és fehérneműiparban tevékenykedő lányok sem panaszkodhatnak szépszámmal mentek férjhez. Igazi mézesmetét — elképzelhetően — 6 cukrásziparhoz tartozó fiatal házaspár tölthetett.

...és a válás?

Hogy a házasságok valóban az égben köttetnek, arra az a legjobb bizonyíték, hogy a törvényszékeken 1—25 évi együttélés után 1941-ben mindössze kétezer tíz válóperre került sor. Csodálatos, hogy a legtöbben 10—15 éves házaspárban gondolták meg magukat, egyéves házasságok csak ötvenen váltak el. Házasságbontó okoknak a 1894. XXXI. t. c. alatti paragrafusai említi az évkönyv: rokonság, fejletlen kor, kényszer, tévedés, megtévesztés, elhagyás stb. Ez utóbbi vezet a sok könnyet és szóváltást rejtegető okok között, 1725-el. Megtévesztés csak egyszer volt. A vétkeesség viszont többnyire a férfiakra bizonyult, — persze a kereset beadói inkább a nők között keresendők, ügyész négy alkalommal más, jogilag érdekelt fél egyszer sem indított pert.

Adatok a „golya” noteszéből

Az évkönyv elárulja nekünk, hogy 1941-ben 20.838 új polgár látta meg a

napvilágot a fővárosban. Volt közöttük négy alkalommal hármasker, 207 esetben pedig iker. Az ikerszülések száma az utolsó tíz évben a legnagyobb. 1934-ben volt

három hármasker.

A nagyszerű sikerben a fiuk vezettek, 686-tal többen voltak. Április hónapban volt a legszorgalmasabb a golya, — am érthető is, hiszen akkor tájt már kipihenték a tengerentúli repülés fáradalmait... Csak természetes, hogy az ipari tisztviselő családokat tisztelte meg elsősorban.

Adatok a „nagy kaszás” titkaiból

A statisztikusok örömmel jegyezték fel, hogy 1941-ben a „Nagykaszás” aratása negatív eredménnyel járt az előző esztendővel szemben. Igaz, hogy 13.946 lélek elköltözött az örökkévalóságba, azonban ezer lélekre csupán 11.9 esik és nem 12.4, mint 1940-ben. Minek köszönhetjük az öreg leselkedő lustaságát, nem tudjuk, de nem is érdekel bennünket. Aki kíváncsi, annak leírjuk, hogy 322 férfivel több ment el, mint nő. Amiből a hozzá nem értők könnyen arra következtethet, hogy Budapesten csak a férfiak öregszenek, de a nők nem...

Kérdés lehetne, hogy kik élnek tovább, — a nőtlenek-e, vagy talán a házások? Az arány tisztán kitűnik. —

a nőtlenek kárára. Az özvegyen maradt házastársak közül inkább az aszszonyok sietnek életpárjuk után...

Ujabbán nagy kérdés, hogy milyen halálokat állapított meg az orvostudomány?

Mindenki szeret tanácsot adni, de csak a legkevésbé fogadják meg azt. A statisztika nem fecseg sokat, megállapít. Például azt az egyet, hogy a légzőszervek gümőkórja következtében 1521-en hagyták el az árnyékvilágot. És következnek a többi számok, a halálok megjelölésével... 821 agyvérzés, 105 bénulásos elme-zavar, 342 gyomor és bél rákja, 1566 szívizomelfajulás, 526 szívbillentyűk körüli zavarok, 988 tüdőgyulladás, 140 érlemeszesedés következményei, 286 érlemeszesedés. Mindezek többé-kevésbé érthetők, de itt áll ez: 11 jóindulatú daganatok... Hol volt a jóindulat? Leprás eset nem fordult elő. Pestis, máltai láz, kolera, lépfene, visszatérő láz, himlő, skorbut, berberi, angolkór vitustánc sem. Túlságos hideg, avagy túlságos meleg környezet következtében sem lelte halálát egyetlen pesti polgár sem. A halál máskülönben nem volt válogató, csaknem minden foglalkozási ágánál tiszteletét tette.

Az utcai forgalomban főleg a gázolások

körül ólalkodott a halál. 141 férfi és 65 nő került villamos, teherkocsi, vasút, autóbusz, autó, motorkerékpár, vagy

kerékpár alá és lelte halálát a kerekék alatt. 1941-ben a nőknek az augusztus, a férfiaknak pedig a szeptember jelentett végzetes hónapot. Ekkor haltak meg a legtöbben. Az év 13-as napjai semmivel sem voltak szerencsétlenebbek a többinél, de a január mindkét nemnél rekordnapot állított fel. A legtöbben lakásukban szenderültek el örök nyugalomra, tébolydában csak öten.

(h. j.)